

Jatkuva muutos on uusi "normaali" – entä varhaiskasvatus?

klo 9.00-9.45 B 3.4

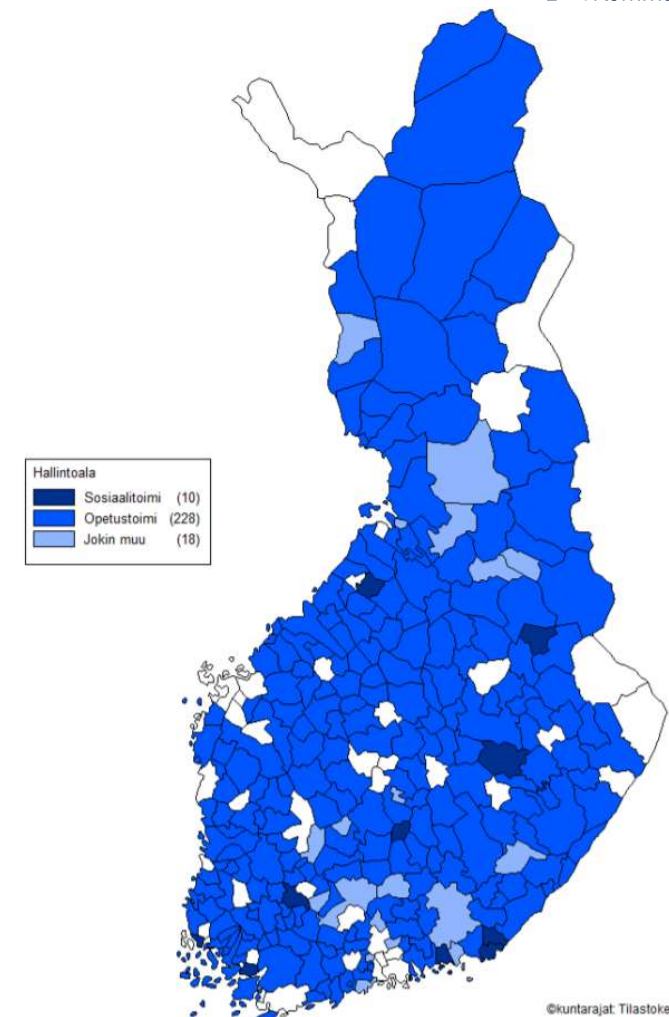
Jarkko Lahtinen
@JLtwiitti

12.9.2019

Muutoksen alkumetrit

1.1.2013

- Varhaiskasvatus siirtyi osaksi kasvatus ja koulutuspolkua
 - Varhaiskasvatuksen asiat siirrettiin STM → OKM
 - Samoin kehittäminen THL → OPH
 - Asiakasmaksuihin kuitenkin sovellettiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulakia
 - Päivähoitolakiakaa ei merkittävästi muutettu
 - Kotihoidon tuki ja yksityisen hoidon tuki ennallaan

Varhaiskasvatuksen hallinto 2016 (n=256)

Kuntaliiton varhaiskasvatuskysely 2016

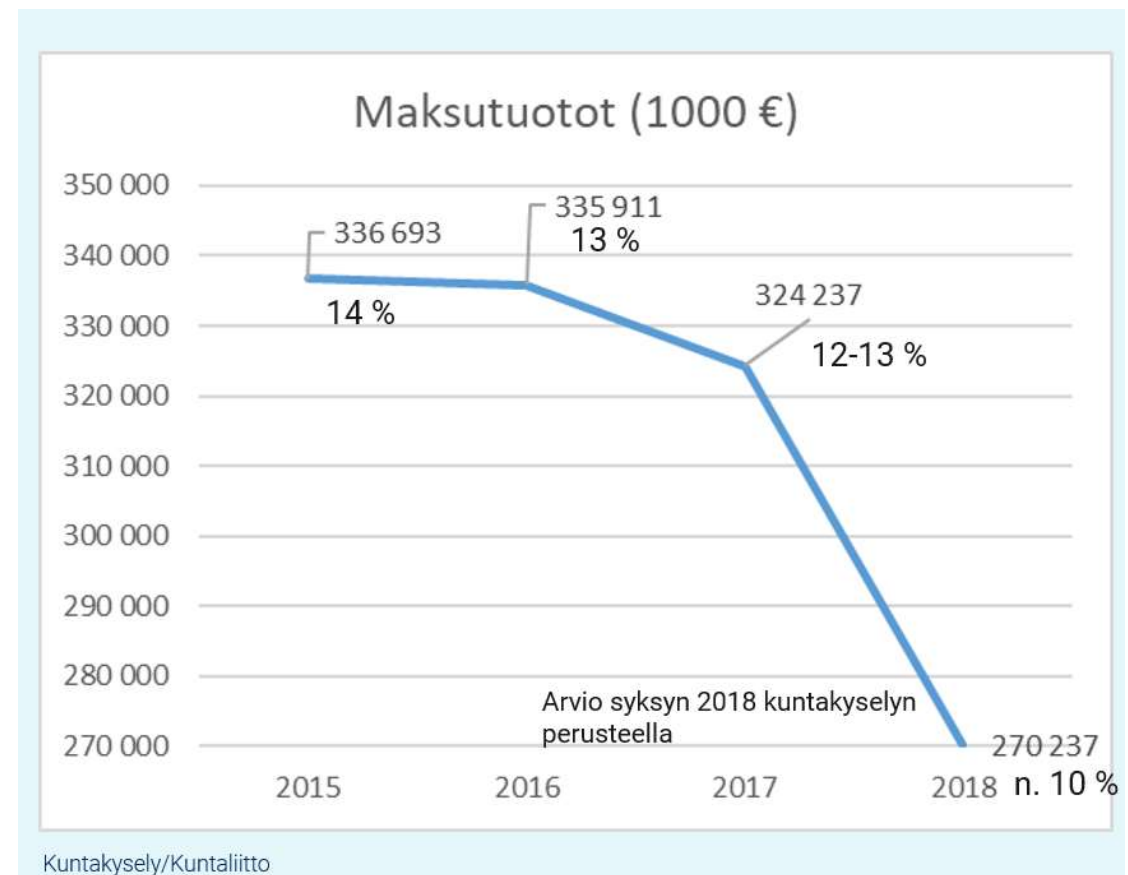
Varhaiskasvatuslaki syntyy

- Päivähoito häviää takalalle

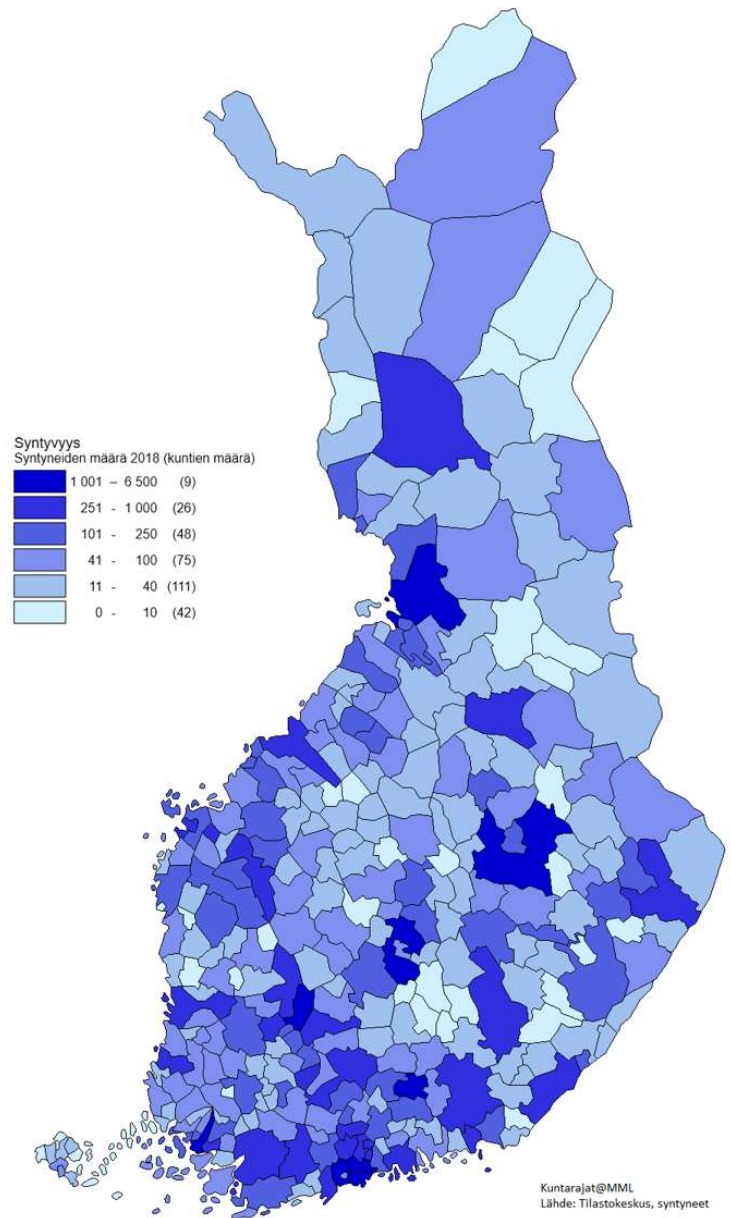
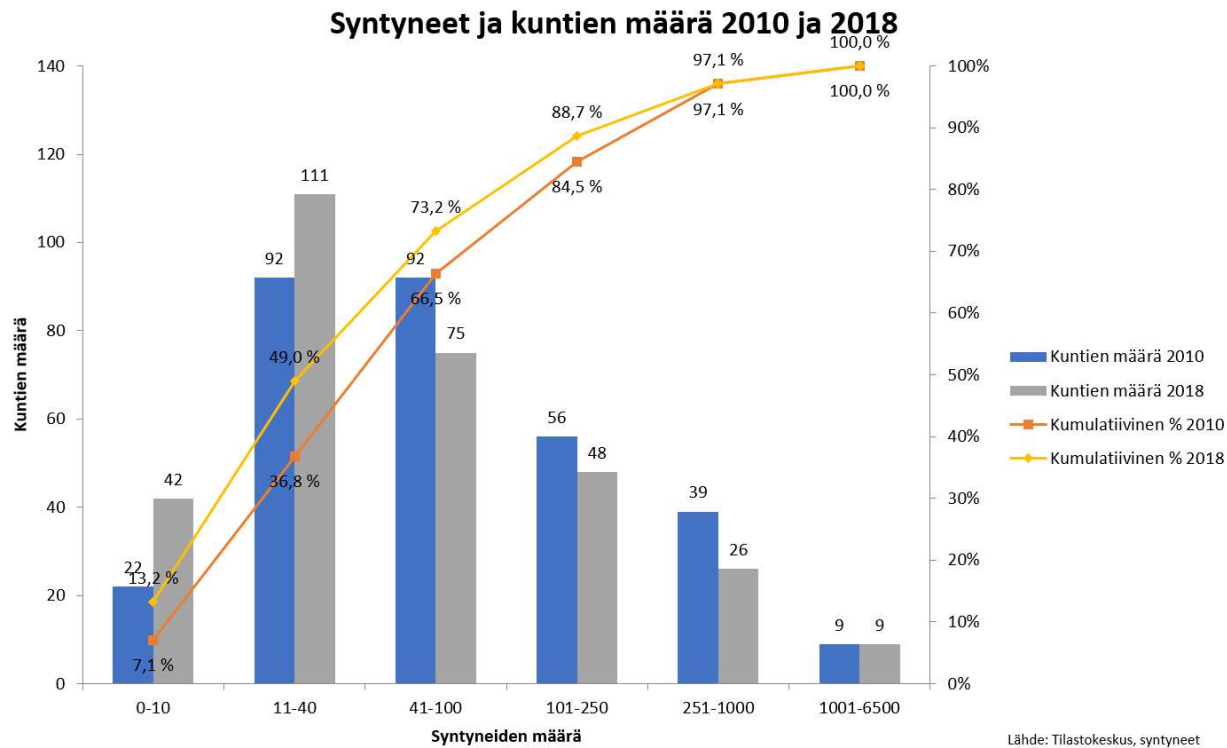
- 1.8.2015 Päivähoitolaki nimettiin varhaiskasvatuslaiksi
 - Muutamia pykälämuutoksia, mm. varhaiskasvatuksen tavoitteet lakiin
- 1.8.2016 Varhaiskasvatusoikeuden ja henkilöstömitoituksen muutos
 - Subjekttiivisen varhaiskasvatusoikeuden rajausta (135 kuntaa vuonna 2019 *)
 - Henkilöstömitoituksen muutos (asetus) 1/7 → 1/8
- 1.9.2018 varhaiskasvatuslaki 540/2018 – laki 19.1.1973/36 kumottiin
 - Koko laki uudistui – 14 lukua, 76 pykälää (entisessä laissa 4 lukua, 34 pykälää.....)
- Tulossa olevat muutokset:
 - Subjekttiivisen varhaiskasvatusoikeuden rajausta poistetaan
 - Henkilöstömitoitus (asetus) 1/8 → 1/7
 - Muutokset voimaan tod.näk. 1.8.2020 alkaen

Asiakasmaksuihin muutoksia

- 1.3.2017 varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki
 - Ei enää sovelleta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulakia
 - Muutos tulorajoihin
 - Yhteishuoltajaperheiden maksun määrittäminen
- 1.1.2018 asiakasmaksulakia muutettiin
 - Muutoksia tulorajoihin
 - Sisarusalennuksen muutos
- 1.8.2018-31.7.2019 – 1. maksuton varhaiskasvatuskokeilu
 - Mukana 19 kuntaa
- 1.8.2019-31.7.2020 – 2. maksuton varhaiskasvatuskokeilu
 - Mukana 27 kuntaa (12 uutta kuntaa)

Varhaiskasvatuksen järjestämisen haasteita Suomessa

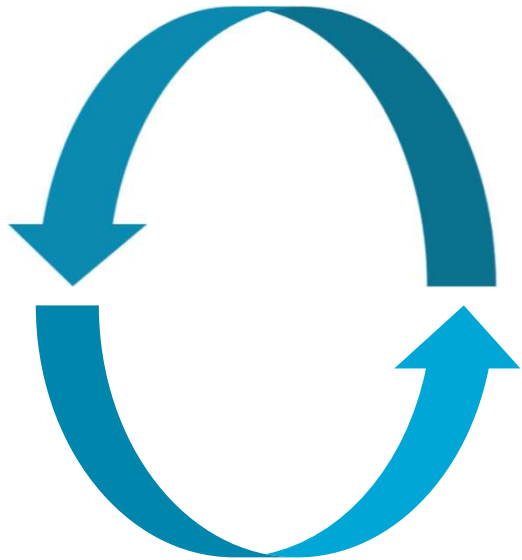

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

- 1.8.2017 toimintaa toteutettava varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden ja niiden pohjalta laaditun paikallisen suunnitelman perusteella
 - Opetushallitus määräsi ensimmäisistä varhaiskasvatussuunnitelman perusteista 18.10.2016. Perusteiden mukaiset paikalliset suunnitelmat oli otettava käyttöön 1.8.2017 alkaen
- Päivitys 1.8.2019 mennessä
 - Opetushallitus määräsi 19.12.2018 uusista perusteista.
 - Perusteet uudistettiin vastaamaan uutta varhaiskasvatustilaa.
 - paikalliset suunnitelmat päivitettävä ja otettava käyttöön 1.8.2019 alkaen

Muutosten vaikutuksia kunnissa

- Tiukka aikataulu valtakunnallisten muutosten tekemisessä haastavaa – pysyykö kaikki mukana?
- Säädosmuutosten seuranta ja toteuttaminen
 - Toimintakulttuurin ja toimintatapojen muuttaminen, johtaminen
- Asioiden omaksuminen koko henkilöstön osalta
- Tarvittavan koulutuksen järjestäminen/mahdollistaminen
- Informaation jakaminen ja tiedottaminen asiakkaille, kuntalaisille, yksityisille palveluntuottajille jne
- Päätöksenteko
 - Esim. asiakasmaksut ja paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat lautakuntapäätöksiä
- Uusien velvoitteiden käyttöönotto ja varmistaminen
- Rahoituksen varmistaminen

Onkohan tulevaisuudessa rauhallisempaa?

Mahdolliset muutokset

- Vahvistetaan suomi tai ruotsi toisena kielenä (s2)-opetusta **varhaiskasvatuksessa velvoittavaksi** ja panostetaan maahanmuuttajataustaisten oppilaiden tukemiseen koulutuksen nivelvaiheissa.
- **Kehitetään** varhaiskasvatukseen **kolmiportaisen tuen malli** ja vahvistetaan kolmiportaista tukea
- **Kehitetään** varhaiskasvatukseen **kiusaamista ehkäisevä ohjelma**.
- **Kehitetään neuvolapalveluista väylä varhaiskasvatukseen.**
 - **Toteutetaan** yhden ikäluokan monivuotinen ja -ammattillinen tutkimuspohjainen sekä universaali neuvoloissa toteutettava interventiohanke, joka tähtää varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostoon pitkällä tähtäimellä.
- **Toteutetaan** täysipäiväinen **kokoaikainen subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus (1.8.2020 ?)**
- **Pienennetään** yli 3-vuotiaiden **ryhmäkokoja (1/7). (1.8.2020 ?)**
- **Tehdään** varhaiskasvatuksen **laatukriteerit**
- **Säädetään velvoittavista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmista myös varhaiskasvatuksessa**

Selvitetään, arvioidaan, kehitetään.....

- **Tehdään kokonaisselvitys** ruotsinkielisen koulutuksen (varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen) erityispiirteistä, haasteista ja kehittämistarpeista sekä **luodaan pitkäjänteinen toimenpideohjelma** yhdenvertaisuuden takaamiseksi.
- Muodostetaan esiopetuksesta ja perusopetuksen kahdesta ensimmäisestä vuosiluokasta nykyistä yhtenäisempi kokonaisuus.
 - Siirtyminen eteenpäin tapahtuu joustavasti siinä vaiheessa, kun perustaidot ovat riittävän hyvin hallussa.
 - **Selvitetään kaksivuotisen esiopetuksen toteuttaminen** osana kokonaisuutta.
- **Vahvistetaan** varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteydessä **lasten, nuorten ja perheiden matalan kynnyksen tukipalveluja**, kuten neuvolatoimintaa, psykologipalveluita, kotipalvelua ja perheneuvontaa, oppilas- ja opiskelijahuollon palveluita
- **Toimenpideohjelma** varhaiskasvatuksen laadun ja tasa-arvon vahvistamiseksi sekä osallistumisasteen nostamiseksi.
 - Laajennetaan 5-vuotiaiden maksuttoman osa-aikaisen varhaiskasvatuksen kokeilua,
 - Pilotoidaan kaksivuotista esikoulua
 - Luodaan neuvolasta väylä varhaiskasvatukseen
 - Kehitetään kolmiportaisen tuen mallia varhaiskasvatukseen.
 - Luodaan ohjelman ympärille tutkimushanke, jossa seurataan toimenpiteiden vaikuttavuutta ja tuloksia.

Turvataan, seurataan, tavoitellaan ja edistetään ja vielä selvitetään

- **Turvataan** varhaiskasvatuksen ammattilaisten saatavuus koko maassa.
- **Seurataan ja edistetään** muutamissa kaupungeissa etenevää lähipäiväkotiperiaatetta osana varhaiskasvatuksen kehittämistä osaksi jokaisen lapsen koulutuspolkua.
- **Tavoitellaan** pitkällä tähtäimellä etenemistä kohti osa-aikaista maksutonta varhaiskasvatusta.
- Arvioidaan varhaiskasvatuksen henkilöstö- ja lisäkoulutustarpeet kaikissa henkilöstöryhmissä.
 - Otetaan huomioon lastentarhanopettajien alueellinen ja kielellinen saatavuus aloituspaikkojen kohdentumisessa.
 - Mahdollistetaan nykyisen varhaiskasvatuksen henkilöstön osaamisen päivittäminen osana kokonaisuutta.
- **Selvitetään**, miten paperittomien ja turvapaikkaa hakevien lasten oikeus varhaiskasvatukseen toteutuu.
- **Selvitetään** varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lainsäädännön päivitystarpeet viittomakielilain ja YK:n vammaissopimuksen mukaiseksi.
- **Vahvistetaan** tukea saamen kielipesille laajentuneita tarpeita vastaavaksi.

Yksityinen varhaiskasvatus

- Yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden on toimittava samoilla laadullisilla kriteereillä kuin julkisten.
 - Tarkoitetaanko tässä mainittuja laadittavia kriteereitä?
- Yksityisten varhaiskasvatuspalveluntuottajien toiminta tulee olla luvanvaraista.
 - Mitä luvanvaraisuudella tarkoitetaan
 - Nyt ilmoitus riittää, paitsi vuorohoidon osalta
 - Sote vai opetustoimen mukaista luvanvaraisuutta?
 - Kuntien kannalta käytännöllä on merkitystä
- Selvitetään, voidaanko voitontavoittelun rajoittaminen perusopetuksen tavoin ulottaa varhaiskasvatukseen.
 - Mitä vaikutuksia tällä on?
- Yksityisen hoidon tuki vai palveluseteli vai jokin muu tapa? Vai tapahtuuko tämän osalta mitään?

Kiitos mielenkiinnosta!

Jarkko Lahtinen

050-3614526

Jarkko.lahtinen@kuntaliitto.fi

@JLtwiitti

Onnistuva Suomi tehdään lähellä

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

